

LA AURORA

Surt cada dissapte per donar ventim i altres erbes a nes qui s'ho guany

Parla En Revenjoli. Escoltan i oren

Grapades

N'haurem de pegar unes quantes an ets anticlericals principalment de s'Obrer Balear, porque es de *El Ideal* no se son desmandats gayre aqueixa setmana passada i s'Animalot Pudent ha animaletjat pocot, gracies a Deu. De manera qu'avuy casi tot es ventim haurá d'esser p'ets escriguedoretxos des paperot socialista, es més impio de tots es paperots antiellectuals de Mallorca. Vaja, idò, si's espolsam sa murga an aqueys tituers.

I

Jamé es inimic de sa guerra aqueix?

Aqueix es un tal Dalba, un picapander de Roma, que dia 14 del corrent, mentres el Rey d'Italia se'n anava a una missa qu'havien de dir p'es seu avi Victor Manuel, desparà dues vegades es seu revolver contra dit Senyor Rey, per llevarlo des mitx, com se suposa. Gracies a Deu no feri el Rey, pero si un des guardies que l'acompanyaven, etzibantli una bala dins es coll. Tot d'una l'agafaren an aquest Dalba, i confessà qu'era socialista i que volia matar el Rey. Es socialistes son així: molt inimics de sa guerra; pero només maten es contraris que poren. Son inimics de sa guerra fent guerra a mort an es qui no pensen com ells.—¡O socialistes mallorquins! vos donam s'enhorabona d'aqueix confrare tan apropiat que vos es sortit devers Roma!

II

Pobre gent!

S'Obrer Balear dissapta passat feu a sobre an es seus bobians que dia 18, dilluns d'aquesta setmana, ses societats Agrupació Socialista, Jovintut Socialista i Federació de Sociedats Obreres, «commemorarien s'heroisme de màrtirs comuners» de l'any 1871. Aquest any passat ja feien sa meteixa porcada; per lo qual, com recordaran es nostros lectors, els e fregaren p'es morros an es socialistes s'enfilay sens fi de crims, atentats, incendis, destrosses i assassinats a centenars, a milenars que cometieren aqueys «màrtirs» de Paris, aqueys héroes des crims que deshonraren la França, avergonyiren s'humanitat i aborreron el mon ab ses seues horribles atrocidades; aqueys héroes de presili, que's companys socialistes de Ciutat presenten com a models i exemplars que tots es socialistes han de imitar. Si, aquelles eateyes de criminals, lladres i assassinats que feran la Comuna de Paris l'any 1871 robant, matant, assassinant, calant foc an aquella gran ciutat; aqueys criminals, aqueys assassins

son es sants i es Deus des socialistes! I tenen cara de dirse inimics de sa guerra i de dir qu'ells volen desterrrar ses guerres del mon! Inimics de sa guerra i tenen per Deus es *comuners* de Paris de 1871, que proclamaren la *Comuna* movent una guerra civil de francesos ab francesos, fent guerra tot es temps que va viure la *Comuna*, acabant ets alens matant, fusellant, assassinant, fent fer flama da a Paris! Bons inimics de sa guerra mos do Deu! Quin estol de farsants i de desenfreits! Que'ls-e compr qui no'ls-e coneix!

III

Fan sabonereta

Se veu que'n fan ets escriguedors des paperot socialista contra s'ensenyança que capellans, frares i monges donen al lots i al lots dins Espanya. I en diuen ses mil llàstimas de tal ensenyansa, i fins asseguren que perque hi ha capellans, frares i monges qu'ensenyen sa joventut, per això «Espanya es pobre, ignorant, rutinaria i mal criada». —Pero igrans anticlericaletxos! tal volta no fa més de cinquanta anys que dins Espanya ensenya tothom qui vol? tal volta no fa més de cinquanta anys que voltors poreu ensenyar tot lo que vos dona la gana? Qui vos ha capturats de l'any 1860 ensa de donar cap ensenyansa impia, atea, layea? Com idò voltors no heu ubertes escoles per tot, i no heu feta l'Espanya rica, sabia, il·lustrada i ben criada? De que serviu, idò, voltors dins Espanya, si ab més de cinquanta anys que hi poreu ensenyar tots quant vos passau p'es carabassot, encara «Espanya es pobre, ignorant, rutinaria, mal criada...»?

Ei tendreu cara? jo escriguedors de l'engàni d'anar a acusar es deixables de ses escoles *clericals* de que «no posseeixen coneixements sòlids»? I voltors igrans torre-pipes! quins «coneixements sòlids» posseiu en cap ram de ciencia ni d'escriure? ¡O no vos ne sou temuts que's vostro periòdic es de molt es més mal escrit de Mallorca? Si vos surt tot farcit de desbarrats de castellà, trevelant dins casi cada retxa a qualche retgla de gramàtica, i es vostros pobres genoys son es qui se'n duen ses tornes! Si p'es vostro periòdic hem de judicar es graus d'il·lustració que es socialism dona, que s'ensenyança socialista proporciona, es judici no pot esser més pobre. Voltors sou un exemple vivent de que's socialism no ensenya més que de dir doys i virollades i d'escriure ab sos peus. Per lo meteix, no'n parleu de «coneixements sòlids», per que no demostrau ab sos vostros escrits «posseirne» cap cap en materia de ciencia ni de literatura. En tals rams es deixables de ses escoles *cleri-*

cals vos ne donen ab: una cuyereta. LA AURORA tot quant sap, e-hu ha après dins ses escoles «clericals». Com es, idò, que may heu tengut pit per sostén cap polèmica ab noltros? Com es qu'agontau com a saulons ses envestides que fa més d'un any i mitx que vos donam cada dissapte cada dissapte? Per que no treys, idò, contra LA AURORA es vostros «coneixements sòlids»? O es que mos despreciau? I qui sou voltors per despreciar negú, si no pesau serrines ni feys s'alsada de tres ous? O no vos sou mirats bé? Com-es-vernedissim d'escriguedoretxos socialistetxos!

IV

Voi dir sa Republica de Portugal fa cabra-coixa?

Així venen a confessarho ets escriguedors de s'Obrer Balear dissapte passat, ja que diuen d'ella que «no s'es ocupada des problemes econòmics que afecten es país», i que «es governants republicans més d'una volta han emprada sa forsa contra es trebayadors»; i accusa «es republicans» d'esser «es principals culpables» «des poc ascendent» que's socialism exerceix demunt «s'indisciplinada massa sindicalista»; i els-e tira en cara an [es «republicans»] d'estar gelosos de que ets obrers se fassen socialistes. De manera que's meteixos socialistes confessen qu'es una solemne mentida que sa Repùblica sia sa salvació de sa classe treabayadora. Si, es una gran mentida que sa República mir més pe'sa classe treabayadora que sa Monarquia, com se veu ben clar a Portugal.

V

Segueix es roy de mentides i calumnies.

Si, segueix es paperot socialista posant mentides i calumnies contra s'Estat sacerdotal, suposantlo en tots es sigles enfangat tay de coll dins es vici impur. I lo bo es que, per provar ho, retreu es cànons o lleys que donaven es Concilis des sigles VI i VII, repetint ses lleys antigues de l'Esglesia que manaven i manen encara an es Ministres Sagrats sa castedat més eminent, propia d'àngels, impossible a s'homo sensa gracies especials de Deu, que may han faltat an es Ministres sagrats. Que's concilis durant es sigles VI i VII repetissen aquelles lleys «vol dir que's Clero era un fener de luxuria, com pretén es paperot socialista? En via neguna. Lo que prova que l'Esglesia ha gaudit sempre de s'Asistencia de Deu Esperit Sant, que may ha tolerada sa corrupció des seus Ministres, sino que l'ha condannada sempre, i no ha parat may de batallar per esveirla fins en ses manifestacions més petites. Sols una

Institució santa i divina pot exigir des seus ministres lo que exigeix an es seus l'Esglesia en materia de castedat; i es perque an es meteix temps que els ho exigeix, els-e proporciona sa Gracia de Deu que necessiten per practicar i guardar tal castedat.

Suposa, idò, es paperot socialista, mentint com s'ànima de Judes, que an es sigle VI sa corrupció des Clero era tanta, que va induir «sa societat a cometre tota classe de crims horripilants». Quina prova dona d'això? No'n dona cap, ni es capaç perque no es més qu'na calumnia descarada. Si dins es Clero hi ha haguda may gens de corrupció, no es anada may des Clero an es poble, sino que des poble n'arriba qualche esquitx an es Clero.

Es també una solemnissima mentida, una desvergonyidissima calumnia lo que ve a dir es paperot socialista que entre's cristians es vici impur arribà a un extrem que no's veia entre es gentils, suposant que lo de matar es pares ets infants era cosades cristians i no des gentils. S'es vista manera de mentir més a la descarada? Qui no sap que s'infanticidi entre es gentils era cosa corrent i permesa? Foc es cristianisme que'l condamnà com crim un horrorós! Ah sí! Lo que's Concilis condamnaren com a crims grossos an es Clero i an es simples feels, es paganism e-hu autorisava com a sa cosa més natural del mon, i es «companys» socialistes, no sols e-hu autorisen, sino que hu practiquen, i se'n fan grossos, essent molt pitjors que's «cavalls» i que's «muls», que no tenen coneixement».

VI

Es Canon V des Concili III de Toledo

S'Obrer Balear calumniar aqueix Concili, desfigurant completament es seu canon V. Com se suposa, es paperot socialista copia lo que'n diu, de qualque llibre infame, escrit portant de qualche capellà renegat, per que «que saben queys escriguedors de canons ni de Concilis? Idò suposa que tal canon respecte de certes delinqüents mana que «les venguin i que's producte passi a l'Esglesia», mentres que «an es polissó que les enganà» «només li imposa una multa o el repré».

Ara bé, lo que mana aqueix «canon» es que an aquelles «delinqüents» per càstic des seus grossos delictes, «les venguen», i «que es producte se repartesca entre es pobres». («Mulieres vero ipsæ ab Episcopis venundatae pretium ipsum pauperibus ferogentur»). An aquell temps, es sigle VI, encara hi havia per tot lo mon s'esclavitud que's paganism estableí. L'Esglesia anava suavisant sa condició d'ets esclaus fins qu'arribà a conseguir abolir de tot s'esclavitud. Entre es gentils era moneda corrent es ven-

dre personnes, i lo meteix fan encara es pobles no convertits an es cristianisme. Idò l'Esglesia d'Espanya an es sigle VI just autorisava tal venuda com un càstic per certs pecats públics molt grossos, com e-hu eren es d'aquelles «delinqüents» de referència.

Ara bé si es veu que an es «delinqüents» qu'havien enganades aquelles, només les imposa es Concili «una multa» o just los reprèn? Es una solemne mentida que just los imposi això. Es Concili diu que sien «castigats canònicament» («illi canonice distingatur»). I quin era «es càstic» que «es cànons» establien per tals «delinqüents»? Es canon I des concili II de Toledo, celebrat l'any 527, «els-e condamnava com a reus de [sacrilegi] i els-e declarava «estrany a l'Esglesia», que es sa pena més grossa que's poria imposar a un cristià (ut sacrilegii rei damnentur et ab ecclesia habeantur extranei); i es canon III des meteix concili priva que cap cristià se puga fer ab tals «delinqüents» i que fins i tot no les puguen dir una paraula. I es canon XIX des concili de lliberis, celebrat sa primera des sigle IV, no sols els «es-comunicava» a tals «delinqüents», sino que l's-e «privava de combregar s'hora de la mort» (nec in fine eos communionem accipere debere). De manera que no les deixaven combregar pus, ni a s'hora de la mort, que només les donaven s'absolució, si demanaven per confessarse. Aqueys «delinqüents», com se suposa, eren es Ministres sagrats que infringien greument es seus vots, fets devant Deu i l'Esglesia.

De manera que lo que's paperot socialista atribueix an es Concili III de

Toledo es una solemne mentida i una calumnia descarada.

VII

Es Concili I de Sevilla (any 590)

També calumnia es paperot socialista aquest altre concili, suposant que respecte de certes «delinqüents» va dispondre que «es jutges poguesen donarles an es monestirs en calidat d'esclaves». Dit així, es una solemne mentida. Lo que disposa es Concili es que a tals «delinqüents», per càstic des seus crims, si no's volien subjectar a ses lleys de l'Esglesia, «es jutges, ab voluntat i permís del Bisbe, se servissen d'elles fentlos fer feyna» («in suis lueris usurpent»); però abans es jutges havien de jurar en mans del Bisbe que no les deixarien en cap manera tornar an aquells amb-e qui havien viscut malament. I, si les hi deixaven tornar, es jutges romanien escomunicats, i aquelles «delinqüents» «les passaven a servir a un monestir de dones consagrades a Deu». Això es lo que manà aquell concili dins es seu canon III, com se pot veure dins «Collectio Mariana Conciliorum omnium Hispaniae et Novi Orbis» del Cardenal Aguirre, T. III, p. 278 i 279.

Repetim que's paperot socialista tot això hu copia de qualche llibret infame de qualsevol canalla renegat, entregat en eos i anima an En Barrufet. Si es cànons d'aqueys concilis no estan publicats més que en llatí! i ja's sap que's socialistes no'n saben parlar de tal llengo. Bons estan ells per destallatigar cànons des sigle VI ni de cap altre sigle!

llettra ben atepida, i encara no les di-riem totes a ses crueldats d'aqueys senyors que tractaren de cruel i de tigre sanguinari» es Comte d'Espanya. Per avuy no-més direm qualche cosa de ses crueldats des lliberals de l'any 20 fins a l'any 23, que foren es qui se'n dugueren després ses tornes des Comte d'Espanya; i així farem veure que'l Sr. Comte tengué sa fama, pero qu'aquells lliberals cardaren la llana en materia de crueldat i d'escampar sane.

Jura sa Constitució Ferrán VII dia 9 de mars de 1820; queden amos de ses mel'les es lliberals; se constitueix es Govern constitucional; i tots es qui no juren sa Constitució, tenen que sortir d'Espanya, privats de totes ses seues honors; tanquen dins convents es diputats pereses de 1814, aquells que demanaren an el Rey, tornat de França, que llevás sa Constitució; priven a frares i monges es porer professor; dia 24 d'abril passen per orde an es Rectors de Parroquies qu'expliquin demunt sa trona sa Constitució, com si fos l'Evangeli; ses Corts dia 3 d'agost autorisen es frares per desfrararse i per desmonjarse ses monges; dia 14 de dit més supremeixen la Companyia de Jesús; i donen dignitats esglésiastiques a Ministres indiges, lliberalots; dia 23 des meteix més despuyen l'Esglesia de sa facultat de jutjar es seus Ministres i la priven de porer posseir; dia 1 d'octubre fan tançar tots es Convents que no tenguen 24 Ordenats d'Ordes Majors, privant de donar hàbits i d'admetre professions; es Govern s'apodera des bens des Convents tancats i de bona part des que encara quedaven uberts, i de ses rendes de molts de beneficis. Dia 29 de juny de 1821 ses Corts s'apropien tots es bens de l'Esglesia immobiles: terres, cases, censals, fors; desterraren una partida de Bisbes, i engegaren es Nunci del Papa dia 22 de janer de 1823. Dia 27 de setembre de 1820 ses Corts posaren pena de mort a tots es qui conspirassen contra sa Constitució. Ay idò? Això eren es qui tractaren de tigre sanguinari es Comte d'Espanya perque fusellava es conspiradors contra es Govern-absolut! I es Ministres, que hu eren el divi Arguelles, En Canga-Argüelles i demés caporals de ses Corts de Cádiz, que no sabeu quina la feren? Idò se cobraren es sou de Ministres com si hu fossen estats desde l'any 1814, considerant que les tocava a ells esser estats Ministres aquells sis anys. Veyès si hu eren llests aquells lliberals? El divi Arguelles totsol s'embutxacà 720.000 reials a raó de 120.000 per any; i lo meteix feren ets altres Ministres. Encara va esser més llest es Tresorer General d'Emprestits, un tal Lozano de Torres, que va fer sevutges vuitanta milions de reials (20.000.000 de pessetes), que casi tots anaren a parar a sa Masoneria, que havia mester molts de moraduixos per pagar tots es seus misatges i untar ses corrioles per lo que convençudes. Es caporal des lliberals exaltats, En Romero Alpuente, que tota sa seu idea era d'esser un segón Marat, aquell cap-parade de sa Revolució Francesa que feu tayar tants de milenars de caps i colls de personnes; aquest Alpuente, idò, dia 7 de setembre de 1820 sostengué devant ses Corts que es poble tenia es dret de ferse sa justicia pe'ses seues mans i de venjarse. Dia 4 de febrer de 1822 es Comuners, societat secreta des lliberals exaltats, pitjor que sa Masoneria, fan un rebombori a Madrid per assassinat es Ministres Comte de Toreno i Martínez de la Rosa, que, gracies a Deu, se pogueren escapar, pero les va venir tan just tan just deixarhi sa pell. — Dia 21 de janer de 1821 agafen un Capella d'Honor del Rey, Mn. Maciá Vinuesa: li troben un escrit qu'era es pla per recobrar, deya es paper, sa nostra

llibertat, una cosa sensa cap ni peus. Li formen causa, es Fiscal li fa i li publica s'accusació abans de cloire es sumari. Es jutge el condanna a deu anys de presili, just per aquell escrit, sense que resultas cap còmplic i per lo meteix no hi havia conspiració. Es cans de bou de sa masoneria i societats patriotes cuydaren a fer es tro perque no l'havien condemnat a mort an aquell capellà; s'ajuntament de Madrid lleva de sa presó de dit capellà sa guardia que hi havia i hi posa voluntaris nacionals (militars); ses turbes de Madrid acorden publicament matar aquell capellà; ses Autoridats no's mouen, ets assassins s'apleguen se'n van a sa presó, negú els atura d'entrarhi, ab dues martellades esclafen es cap a Mn. Vinuesa i li peguen desset punyalades; renten aquell martell, el pàssetgen en triunf; i es lliberals exaltats el prenen per emblema i contra-senya de liberalisme. Ets assassins assalten ca's jutge d'aquella causa; es jutge no hi colà la vida perque pogué fogir, pero sa seu família se'n va dur una maltractada del dimoni. — Sa major part des diputats lliberals de ses Corts de Cadiz eren de tendència republicana, i una partida acordaren matar el rey Ferrán VII com tornaria de França. Abans de l'any 20 ja hi hagué ses conspiracions des *Cafe de Llevant* i de Richard i sa d'En Vidal de València per matar el Rey.

Casi tots es comuners (lliberals exaltats) eren republicans, i hu eren sobre tot es generals Riego i Mina. — Dia 18 de setembre de 1821 esclata a Madrid una conspiració republicana per tomar sa Monarquia i matar la Reyal Família; e-hi estaven complcats i ben compromesos es generals Riago i Mina: un, Capità General d'Aragó; s'altre, de Galícia. — Dia 2 de mars d'aquell mateix any (1821) espopulatge d'Alcoy i pobles veynats havien calat foc a ses fàbriques de per allà. — Es republicans i comuners de Sevilla anomenaren una Junta Revolucionaria; es de Cartagena i Murcia se proclamaren independents. — Ses Corts tornaren posar pena de mort p' es qui tractassen de llevar sa Constitució i desterro per tota la vida a tots es qui parlassen de mudar de Govern. — Foren desterrats d'Espanya l'Arquebisbe de Tarragona i els Bisbes d'Óviedo i Menorca sense raó ni motiu. Es lliberals de Barcelona mouen un rebombori per que desterrassen una partida de personnes de bé perque no eren lliberals, i per això les embacen cap a Mallorca. Es Quefe Politie de Galicia posà preses un centenar de personnes i les feu dur a la Corunya, aont ab un poc més les assassinaren es populatge lliberal, i els acaramullen dins males barques i los se'n duen a Canaries. Lo meteix feren ses Autoridats lliberals de Cadiz, Sevilla, Málaga, Algeciras i Cartagena contra una partida de personnes de bé p'escrim horrible de no esser lliberals. Fins a trecentes personnes d'aquestes deportaren es lliberals a Canaries, sensa haverlos pogut provar cap crim més que es de no esser lliberals. — L'any 1822 tot Espanya era un desgavell, i caplevaven de llevant a ponent partides reyalistes i més partides reyalistes. Dins Catalunya arribaren a cobrar molta forsa, i una d'elles dia 21 de juny s'apodera de la Seu d'Urgell, i s'hi instala la Regència des meteix nom. Es Govern lliberal, per capxifollarla, e-hi envia un exèrcit de 20.000 homes comandat p' es general Mina, que va fer matx per llarc, matant a dreta i esquerra, saqüetjant i cremant pobles, una cosa d'horror. De Castellfullit no'n queda més qu'una pareta. Es célebre Rotzen, an subaltern d'En Mina, pren St. L'orens de Piteus, i saquejat i crema tot es poble. En Mina, després de setanta quatre dies de siti, entra dia 3

DE TOTES ERBES

Més ventays an En Juan Monserrat de Lluch-major.

Ja que hi tenim es llis i encara mos falta molta cosa que dir, seguirem bestreguent an aquest socialista lluch-majorenc, que devers es desembre anava tan arrancat i tan delitos de de discutir ab so President de sa «Jovint Conservadora» d'allà defiantlo a tenir un arrap a peu o a cavall, ab sabre, ab pistola, ab un rava tort. Com el vérem tan barayadis, sortirem a's mitx noltros, per que se pogués esbravar contra LA AURORA; pero l'homo posá forqueta, no anà de pica ni de brou; i valtallá sensa badar boca devant tantes de coses com li hem dit es cada dissapte cada dissapte, fa prop de quatre mesos. I ses que li direm, si Deu ho vol! Es que mos desprecia l'homo; s'ho té per manco contestarmos! Com l'homo sap tant i està tan amunt!

Pero noltros, pobrets i malenats, volem fer sa nostra via per demostrar fins a sa darrera evidència que ab tot quant va dir aquest elet contra sa Moral Catòlica i contra glories lleigitimes des tradicionalisme espanyol, ni sap que's diu que's metjenca.

Teniem es tay an es Comte d'Espanya. Seguimlehi, idò, que encara en queda un bon tros de camp per córrer.

21

El Comte d'Espanya tengué la fama i altri carda la llana.

Aquest altri foren es lliberals o revolucionaris espanyols, que desde que comparegueren dins Espanya fins

avuy, no vos dic res si n'han fetes de bel'lendines i de barbaridats i si n'han escampada de sanc, i si n'han envia- da de gent a veure St. Pere. Ells son es qui escamparen i perpetuaren aquella fama de cruel i de tigre sanguinari ab que es passat a's historias es Comte d'Espanya. I geom conseguiren es revolucionaris una tal cosa? Ah! es qu'ells se cuydaren prou d'escampar aquella mala fama ab converses i ralls per dins cafès i apleses de gent i demunt periòdics i dins llibres d'història; i es reyalistes i tradicionalistes no's cuydaren gens de contrarrestar aquells enflays de mentides i d'em- buys; no's cuydaren gens de fer ells sa seu historia. Ab això que havia de resultar? Que s'història d'Espanya de casi tota sa primera mitat des sigle XIX es casi tota escrita des lliberals, que naturalment procuraren fer sa seu part bona, i sa des seus contraris dolenta de tot. D'això tengueren es reyalistes i antilliberal bona part de culpa; i ja's ho tirava en cara anys més tard, D. Vicenç Lafuente, tan benemerit de la causa catòlica i d'Espanya.

No, es lliberals no li porien dir cruel ni tigre sanguinari an es Comte d'Espanya, perque ells e-hu eren molt més, perque ells s'hi eren demostrats molt més, ja durant ses Corts de Cádiz i sobre tot desde 7 de mars de 1820 fins dia 30 de setembre de 1823 i llavò com entraren a corral ab sa mort del rey Ferrán VII.

De ses crueldats horribles que co-

meteren es lliberals contra ets anti- lliberals, en poriem fer un llibre com un missal des més grossos, pero de

de febrer (1823) a la Seu d'Urgell, i passa a fil d'espasa més de siccents persones.—Mesos abans, dins s'octubre, les Corts extraordinaries acordaren que's conspiradors contra la Constitució fossen castigats sense cap formalitat de la lley; a Santander amplien les presons d'antilliberal, i a moltes d'altres bandes feyen dos doblers de lo meteix.

Dia 19 de febrer (1823) el Rey destitueix els Ministres, tots masons; sa masoneria per salvarlos, fa esclarat a Madrid un rebumbari, aont se sentí per primera vegada es crit de *Muyra el Rey!* i n'hi havia que duyen cordes i deyen qu'havien de servir per penjarlo. El Rey no tengué altre remey, per salvar la vida, que tornar admetre aquelles Ministres.—Ja vérem dia 17 de febrer, que es Govern i ses Corts lliberals, no considerantse segurs a Madrid, acordaren a mitjan mars trasladarse a Sevilla, aont arribaren dia 10 d'abril, menantse n'hi el Rey a la forsa: i decretaren pena de mort a tots es qui faltassen au es seus devers d'espanyols i patriotes, es a dir, a tots es qui no les fessen costat per sostener sa Constitució. Vérem també que dia 11 de juny, resistintse el Rey a anar-se'n ab so Govern i ses Corts a Cadiz, aquestes el donaren per botx i per incapacitat, anomenant una Regència, i a Cadiz el se'n dugueren a la forsa dia 12 des mateix juny.

Dissapte qui vé, si Deu ho vol, acabarem de contar les «glories» d'aquells senyors que s'escargamellaren tractant de «cruel» i «sanguinari» es Comte d'Espanya. No, no li porien tirar sa «primera pedra» ellis an es Comte d'Espanya!

N'Elienoreta

(segueix)

I heu de creure i pensar i pensar i creure que tot d'una que N'Elienoreta va esser dins sa seu cambra, ja diu a Na Trec-a-trec:

—¿Que no l'has sentit, Trec-a-trec, an el Rey?

—Prou que sí, diu aquesta.

—I ¿que me'n dius? diu N'Elienoreta.

—Que n'hi dic? respò Na Trec-a-trec. Que les tendrem bones de safalcàr a Na Biatriu i a Na Bet, si mi senyora em vol escoltar.

—Tota som oreyes per veure que'm dirás, s'esclama N'Elienoreta.

—Idò veu, mi senyora, diu Na Trec-a-trec, si vossa mercè e-hu troba, jo ara me'n vatx a ca' son pare, qu'encaixa va xerecol de s'enutx que du de sa fuya de mi senyora, i negú li ha duit res des que jo li vatx dur aquell brou de gallina que parlava. M'hi present ab una altra escudelleta de brou de gallina que parl, le hi don; i, si'l giny a que me'n deix dur aquell cusset com una noueta que té ell per dins es jardi i que mi senyora sempre hi jugava com era menua; si jo l'arríp a dur an aqueix cusset, e-hu veurem si mos safalcaran Na Biatriu ni Na Bet, a's dia de sa segona proesa!

—Els et dones ab coratge, diu N'Elienoreta, de ginyar mon pare a que't don aquell cusset?

—Sí que m'hi don! diu Na Trec-a-trec. N'estic segura segura de que l'he de ginyar.

—Idò mira, diu N'Elienoreta, ja pots esser partida cap a ca' mon pare! Veyam si'l mos dus an aquell cusset! Halal! jespedeix.

—Na Trec-a-trec ja es partida de d'allà com un estel cap a sa torre des Vey-Orques!

—Que me'n direu? Ell se'n anava tan afuada i tan brunent, que ab una exhalació va esser an aquella torre ditxosa.

—I no hu volgueu sobre es truyer qu'armaren totes aqueles coses de dins sa saleta, sa cambreta, sa cuyneta i es rebostet! Totes s'abocaren a Na Trec-a-trec,

i venga afuades p'es coll i besades! I totes li demanaven de N'Elienoreta com se campava, si ja era casada, si ja era reyna, si s'avenia ab sa sogra, si provava ab ses cunyades.

—A poc apoc! deya Na Trec-a-trec, jno vos atropelleu tant! Mi senyora està ben bona i ben sana, gracies a Deu. Com a casada no hu es encara perque espera asortir de ses dues proeses que li falten, que confiam durmosn'hi la pauma. Si la mos ne duym, llavò se casarán N'Elienoreta i En Bernadet, i serán ets hereus de la Corona i Reys de bon de veres.

—¡Amèn! cridaren totes aquelles coses. ¡Amèn que la senyoreta Elenoreta se'n duga la pauma de ses dues proeses que li falten, i que aviat sia casada i reyna! ¡Amèn! ¡Amèn! ¡Amèn!

—¡Que tant d'amèn! diu Na Trec-a-trec. Ara lo que interessa, per fer guanyar s'accio a mi senyora, es que totes m'aydeu!

—¡Digues coses, Trec-a-trec! cridaren totes ses de dins sa saleta, sa cambreta, sa cuyneta i es rebostet.

—Mirau, diu Na Trec-a-trec, per fer guanyar a mi senyora sa segona proesa, hem de ginyar es Vey-Orques a que me'n deix dur aquell cusset que té (¿sabeu?) per dins es jardi, aquell cusset com una noueta? Per ginyarlo ha d'esser que li fassem un brou de gallina vèya com aquell que li duguèrem s'altre vegada.

—¿Vols que hi vaja jo agafar sa gallina? varen dir ets estenayons de dins sa cuyna. Jo vos assegur que, si jo n'estrene una de gallina, no li amollaré, en no esser dins s'olla, quant la m'haureu plomada i esmocada.

—Vaja idò! diu Na Trec-a-trec. ¿Ja poreu esser partits!

I heu de creure i pensar que ets estenayons ja's despengen des clau de demunt es fogons alts, y ide d'allà! cap an es corral des Vey-Orques. E-hi arriben, i enganxen sa gallina més grassa i més veyà que hi havia.

—Allà aquella pobre gallina! com vaya que la se'n duyen a l'aire. No tengué gayre temps de fer-ho perque al punt varen esser dins sa torre. Allà la prenen per son conte totes ses coses de dins sa saleta, sa cambreta, sa cuyneta i es rebostet; i una ja li lleva una ploma i s'altra n'hi lleva una altra, mentres Na Trec-a-trec ja li havia torsut tot d'una es coll. Encara no estigué plomada, com l'esmoquin, i zas! dins s'olla, que estava demunt es foc. I allà sa gallineta cou qui cou a la vela. Com va estar a punt, Na Trec-a-trec agafa s'olla ab tot es brou i sa carn, s'embolica una cadena, i ja es partida cap a ca's Vey-Orques, Trec-a-trec per demunt sa teulada! Trec-a-trec per devall es bufet!

Com es Vey-Orques sent aquell rebeu-beix, pega crit de dins es llit:

—¿Qui dimoni es, que se'n vé a moure'm aquest escàndol per aquí dins?

—Una criada de vossa mercè i de mi senyora la senyoreta Elenoreta! diu Na Trec-a-trec.

—Criada d'aquella polissona porás esser; pero meua, no! diu es Vey-Orques.

—¿Que no s'enfat mi senyor! diu Na Trec-a-trec. No n'ha mester cap d'enfado mi senyor, rendidet com se troba dins es llit, de tristor i d'enutx! ¿Que gos de messions que negú s'es acostat per aquí, des que jo vatx venir s'altra diassa, a veure si ha mester res?

I endevinava Na Trec-a-trec: negú pus s'hi era acostat a demanarli com va la vida. Així es que's Vey-Orques, com sentí allò, diu:

—¿Oetes tu que vengueres s'altra diassa a durme brou de gallina vèya ab sa carn bollida, un brou qui parlava?

—Jo meteixa som, mi senyor! respò Na Trec-a-trec. ¿Que poreu entrar? ¿Me dona lleccencia?

—Prou! prou! diu es Vey-Orques: Passau, passau!

Entra dins sa cambra Na Trec-a-trec ab s'olla des brou i sa carn; i es Vey-Orques ja li diu:

—¡O Trec-a-trec, benvolguda des meu cor! ¿Vol dir me tornes dur brou? ¿Vol dir e-hu es una altra olla de brou?

—Vaja si hu es! diu Na Trec-a-trec. Brou de gallina vèya, que es sa classe de gallina que fa's brou millor! ¡l també hi ha sa carneta! que també li assegur que hu es ben saborosa! L'ha de tastar per un gust!

—Si que hu tastaré! ara meteix! diu es Vey-Orques.

—¿Que fa Na Trec-a-trec? Se'n va dins sa cuyna, umpl d'aquell brou una escudelleta d'obra fina, i ja la presenta an es Vey-Orques, que'l s'envia *glee-glee*, xulantse'n es morros, i no aturantse de dir:

—Beneda s' hora qu'ets venguda i que m'has danat aqueix brou, o Trec-a-trec! ¡Si que parla! ¡Si que hi canten ets àngels! En no esser s'altre que'm dugueres i may n'havia tastat de tan saborós! No res, dume'n una altra escudelleta, si vols i pots i no't sap greu!

—¡Ja hu crec que sí! s'esclama Na Trec-a-trec.

I agafa s'escudelleta i cap a omplirla de bell nou de s'olla! I ja la torna an es Vey-Orques, que la se posa a sa boca i *glee! glee!* la se cala tota; i en demana una altra. Na Trec-a-trec, ben llevanta, le hi du, i també la se torna engolir ab una timbola. I allà haurieu vist un hom posar-se xerevol-lo ab aquelles escudelletes de brou de gallina vèya: no semblava ja es meteix homo. I no s'aturava de fer alabances d'aquell brou, i va donar les gracies a Na Trec-a-trec de que le hi hagués duity, i acabà per dirli:

—Mira, Trec-a-trec! tan content i satisfet estic de tu, que desde ara't dic que'm pots demanar favors; que, si jo puc les te faré! Vaja demane'm coses que jo pugui! Sa teua boca serà mesura!

—Ara es s' hora! pensa Na Trec-a-trec ab ella meteixa, i va dir;

—¡O mi senyor! ¡si que me'n poria fer un de favor, i ben gros! i que no li costaria res!

—Quin? diu es Vey-Orques.

—Jo le hi diré, respò Na Trec-a-trec. Sap aquell cusset com una noueta que, com mi senyora la Senyoreta Elenoreta era menuda, e-hi jugava tan i tant per dins es jardi, i que encara e-hi potoya ell per dins es jardi?

—Sí qu'es ver, diu es Vey-Orques. Pero mira! no'l me demans per aquella polissona de sa meua fia! Per ella j'eres res! Per tu, tot! ¿El vols an aquell cusset? Ves dins es jardi, aglapi'l i dulce'n! Desde ara el te don, i deu més que'n tengués!

Aquí Na Trec-a-trec s'agenoyá devant es Vey-Orques donantli millions de gracies d'aquell present que li acabava de fer. Se'n despedeix, s'esquitxa dins es jardi, guipa es cusset com una noueta, li posa ses mans demunt; i ja ha pres el vol com cent mil llamps cap a ca'n Bernadet, aont arribà ben aviat.

Com N'Elienoreta se veu devant es cusset com una noueta, tan galanxó, tan etxerevit, ab aquell capet tan viu, ballugantse com un pern de rifa, fent nyep! nyep! a tothom que'l se mirava; i cada vegada que s'espolsava, i venga un bon riuix de perles i diamants per la dreta i per l'esquerre; —com N'Elienoreta veyà tot allò, no hi cabia de gotx i de gaubons! Se pensava somiar! No se'n portia avenir de que allò fos ver.

I no vos die res, com En Bernadet e-hu va sebre, si'n feu de bots i xequelines, i si tira's capell a l'aire! Pereixia qu'era tornat botx.

Senten En Pere i En Juan aquell talentista, i ja agafen Na Biatriu i Na Bet, i ja les diuen:

—I ¿que no vos sou temudes de s'avalar que mouen dins sa cambra de Na Cara d'ase? ¡A veure si es que ja tenenes cus! set! ja veure si'l tenen ensenyat de tot i voltros ¿com teniu es vostros?

—I ¿com els hem de tenir? diuen elles.

—¿Que no hu sabeu com les tenim? Si's-e cuycdam massa, s'avessien i llavò s'avesiadura els-e menjá; si's-e cuycdam poc, se desmengen, s'amagreixen, i sembla qu'han de fer ell.

—Bono, diuen En Pere i En Juan. Lo que importa es que voltros, com qui no'n'és, mireu si per Na Trec-a-trec aclariu qu'és que tenen Na Cara d'ase i En Bernadet, que mouen tal alquer, i llavò voltros veyam si prendreu punts. ¡Vel-laulí bésable anaquaixa Cara d'ase, que no vos menji sopes demunt es cap!

Na Trec-a-trec ja's sospita que Na Biatriu i Na Bet, si la veyen per defora li demanerien qu'era aquell estabó que En Bernadet movia, i va dir ab ella mateixa, sortint i passantse per devant sa cambra de N'Elienoreta:

—Si s'acosten, ja pot esser que se'n vagen ben emblanquinades!

Aquelles dues toixerrudes, ja hu crec, s'hi acostaren, i escometen Na Trec-a-trec, d'aquesta manera:

—Bon dia i bon any, Trec-a-trec!

—Altres bon dia, al-lotes! diu aquesta.

—Escola, diuen elles, i que teniu res de nou, que moveu tant de rebumbari?

—Sempre hi ha de nou! diu Na Trec-a-trec, pero son coses secretes, que no's poren dir.

—Diguemos! diuen aquelles dues; no't destaparem! ¡No hayes por! ¡no't destaparem! Vaja, mos ho has de dir!

Com Na Trec-a-trec les va veure tan mal a pleg sobre quin era es motiu d'aquell estabotx d'En Bernadet, les diu ab tot secret i a cau d'oreya:

—Es que ja tenim es cusset de sa proesa que mos espera!

—¿I que tammeteix es cosa bona? diuen aquelles dues.

—Ca! diu Na Trec-a-trec. Si es una mica de cussó, magre, magre, petit, esguerrat, que no fa ombra, comunot, que faria oy an el rey-pore. Sa por que jo tenc, es que, si mi senyora presenta aqueix animaletxo devant el Rey es dia de sa proesa, el Rey no trega defora ab caixes destremades tant mi senyora com En Bernadet, com a mi!

Aquelles, més mesos qu'un ca ab un os i ben segures de guanyar a Na Cara d'ase, se'n van a contarho an En Pere i an En Juan i tirar junta per veure si entre tots quatre capxifollaven Na Cara d'ase, i si'l Rey la faria buydar de la Cort.

—Ja hi varen beure ben fresc! E-hu veurem la setmana qui vé, si Deu ho vol.

(Seguirà.)

JORDI DES RECO

Una gloria manacorina

E-hu es, no sols de Manacor, sino de Mallorca, el Rt. P. Andreu Fernandez i Truyols de la Companyia de Jesús. Ja fa anys qu'un des Provincials de la Companyia de Jesús de Inglaterra demandà an es Provincials d'Espanya que li enviassem un teòleg per explicar la Sagrada Escriptura a un des Col·legis Máxims d'aquella nació; i es teòleg que hi envia la Companyia de tota Espanya va esser el P. Fernandez, que's passà quatre o cinc anys a Inglaterra explicant Sagrada Escriptura ab gran profit dels sens deixables i viva satisfacció dels Superioris d'allà. Quant, fa un parey d'anys, el Papa fundà s'Institut Bílic Pontifici a Roma, que confià a la Companyia de Jesús, la Companyia, per desempenyar ses Catedres de tal «Institut» trià de totes ses Provincies i Nacions lo milloret, es floret des seus teòlegs; i un d'ets escollits fone el Rt. P. Andreu Fernandez, an-e qui ha confiada la «Catedra de Exègesi i Crítica del Text Hebreu» de la Biblia. Aquest «Institut» inaugurà solemnisimament a Roma, die 26 de febrer passat, ses seues tasques an es nou casal que la munificència del Papa li ha donat, allà ont fou antigament, segons content, es «temple del Sol» d'Aurelià. Un amic nostre de Roma ens ha enviat «L'Osservatore Romano» de dia 26 de febrer, que dona conte de tal solemnisima inauguració, figurant el P. Fernandez a la «taula de Profes-

sers de l'«Institut», que son «dotze». D'Espanya només n'hi ha un altre: el P. Murillo.—Tot li sia enhorabona an el P. Fernandez, amic nostre de tota la vida i fins deixeble de qualcú qu'escriu LA AURORA.

Nou Confrare

Ha visitada la nostra Redacció *Luz y Vida*, revista mensual que's Pares Teatins de Ciutat han començada a publicar per foment de ses bones lectures dins es fogars cristians. ¡Deu li do molts d'anys de vida i bona sort!

L'Exm. Sr. D. Miquel Sureda i Verí, Marqués de Vivot, Comte de Peralada i Vez-Comte de Rocabertí.

Passà d'aqueix mon a l'altre, víctima d'un atac cerebral, dia 16 del corrent, i just pogué rebre l'Estremadura. Qui no'l coneixia com a cristianitzat i cavaller d'antiga nissaga? Era persona de gran talent, i posseïa una erudició meravellosa en matèries d'art (pintura, escultura i arquitectura) i d'història mallorquina i general, qu'un romanista esglayat de sentirlo desplegar, quant estava de vena. Era d'un natural retret i modest fora mida; això no'l deixà brillar tant com hauria pogut, que seria estat molt. Ell dirigí sa restauració admirable de Sta. Eularia de Ciutat, lo meteix que sa de St. Nicolau; també va intervenir en sa de St. Jaume, i ademés dirigí obres i feu dibuixos per una partida d'esglésies de Mallorca, casi per totes. Era de Junta de casi totes ses Associacions piadoses de Ciutat i Vice-President de *Sa Comissió de Monuments*, aont traballà sempre com un heroi i com un sabi, fins que renuncià tal càrrec ab motiu de sa seuvatjada de dia 27 de febrer contra sa *Porta de sa Reconadura de Sta. Margalida*, disgust que Deu sap si ha contribuit molt a sa seua mort.

¡Que Deu nostre Senyor haja trobat en estament de gracia el senyor Marquès! i si p'el cas estigués entretenut a ses penes del purgatori, que'l trega el Bon Jesús de tals penes, i l'admet a l'etern descans de la santa Gloria, i doni a la Exma. Señora Marquesa de Vivot i a ses seues filles, gendres, germana i demés parents molts d'anys de vida per pregat per ell, i es cohost i conformans que tant necessiten per suportar un cop tan terrible i una perduda tan grossa com es aqueixa mort d'aquell bon amic nostre, lo Exm. Señor Marqués de Vivot, Comte de Peralada i Vez-Comte de Rocabertí. ¡Ai cel lo vegem! ¡Amén!

Enviam el nostre condol més coral a la Exma. Sra. Marquesa i a tota sa demés família seu.

Jara escoltau

EN VERA-VEU

Vida socialista

F.

Es socialistes espanyols contra ses Monges de la Caritat.

Es socialistes espanyols mereixen baticular, però ben fort: son criminals, ni més ni pus.

Perque, digaume: jan-e qui no es simpática sa *Germana de la Caritat*? ¿E-hi ha tal volta figura més senzillament popular que sa monja de Sant Vicenç de Paül? No es s'Institut de ses *Germanes de Caritat* un d'ets Instituts qu'abarguen més trebays i més diferents, tots ells fets en favor de sa classe obrera? Quines coses no enseny a ses filles des trebayan! Aon no té una costura uberta? Aont e-hi

ha una casa pobre que sa monja de Sant Vicenç no hi sia entrada per assistir de dia i de nit a s'homo o a sa dona o an ets infants? O no saben es nostros socialistes que ses *Germanes de la Caritat* de Mallorca, per exemple, prestaren, durant es decembre de 1910, sa friolera de 9.813 serveis a malalts, de dia; 762, de nit; i 2.342 serveis a malalts contagiosos? O no saben que qui cuida mati i capvespre, de cap a cap d'any, centenars i mils de nins i nines a dins ses *Cases Bressols*, mentres ses mares, ses pobres obreres guanyen es pa de cada dia, son aquestes popularíssimes monges?

Elles son; si, elles; recordehu, poble obrer; elles son ses qui fan tant de bé, i tot iper amor de Deu! Ben cara alta e-hu deym: iper amor de Deu!

Empero, quina la vos pensau? A pesar d'això, el Sr. Barrio, un retgidor cap-verjo socialista de s'Ajuntament de Madrid, i es republicans amb ell, s'alsaren s'altre dia contra es Tribunal gubernatiu des Ministeri d'Hacienda perque aquest havia concedida a ses benemerites Germanes s'exenció perpetua de pagar contribució territorial per sa casa que tenen a Madrid. Tant es retgidor socialista com es republicans demostraren tenir molt poca alatzia i una llengo molt gruxada, perque, creisme, digueren unes frases tan farestes contra ses pobres monges que per decencia no volem copiarles. Basta dirvos, que, després i tot qu'un retgidor de la dreta los hagué donada una manta ben forta en defensa de ses monges fentlos veure ses inexactituds que havien dit, ses formes desconsiderades i modestes, i ses injurias que havien amollades, i es mal cor, es cor desagrait que havien mostrat tenir, encara s'enfadaren més, encara bramaren més fort, encara injuriaren més vilment ses bones monges. Ells, es més afavorits de sa caritat cristiana contra ses monges més amigues des poble... Com es ben ver lo que diuen: *feyt favors a bistles*, vuy dir, a socialistes, i vos tiraran coses!

I es bram d'*El Liberal*, es missatge de l'infen, no hi poria faltar en aquesta sinfonía bestial. Ell, qui, durant es célebre debat sobre Associacions, deya de frares i monges que mereixien que los llevassen des mitx perque no feyen feyna, ara mos surt amb aquesta ximpresa: «ja que ses monges se dediquen a s'industria, que paguin contribució!» ¡De miseras!

¡Com si assistir an' es malalts i an' es ferits en temps de pau i an' temps de guerra, en poblat i en despoblat; com si anar derrera es presos en es presilis; com si consagrari tota sa vida i tota sa salut p'és bé d'altri, i permetre que los prenguen pellerigades de sa pell sana per curar el germá proume, fos una industria!!

Ah! ges que no saben es socialistes que de cent monges n'hi ha neranta nou que venen de famílies pobres? Els socialistes injuriaran i apedregarán ses dones qui per millor servir Deu i per més servir sa societat, es pocres, ets obrers, es necessitats, deixen sa familia per ferse monges? Els socialistes s'alsaran contra unes monges que viuen en mitx d'ells, que mengen es meteix pa seu, que passen necessitats com ells, que son germanes seues, filles seues, i a les quals, directa o indirectament, deuen favors? ¡Miserables! ¡Ingrats, més que ingratis!

Quant aquestes meteixes monges precisament son premiades p'és Govern francés am sa suprema distinció de sa República, qu'és sa *Llegió d'Honor*; quant s'Ajuntament de Paris les dona solars abastament, per que estableguen un hospital d'incurables i e-hi practiquin sa caritat i es bé per amor de Deu, es nostros socialistes,

es pobres socialistes espanyols, voten contra elles. ¡De miserables!

Vertaderament es socialistes espanyols mereixen baticular, però ben fort i galtejar per afegitó.

G

(Es Socialisme triunfa)

A sa barrinada de *La Arboleda* (Bilbao) feren es socialistes un aplec per conmemorar es vuité aniversari de sa fundació de sa *Joventut Socialista*.

Parlaren uns quants socialistes, entre ells En Nuñez i N'Urria.

Es primer va dir: «Es de lamentar tan poca concurrencia. Com es qu'es Socialisme a *La Arboleda* minva tant? Com es que no arriban a 300, a pesar des mils de trebayanors que viuen a sa barriada? Maleits sien aquells obrers desertors qui, per entrar dins es Patronat de Lleó XIII, han abandonades ses nostres files! Maleits es qui apostaten! Companys: quina censura vos mereix aqueix Patronat qu'ara acaba de fundar una Cooperativa obrera i que té una escel·lent Caixa d'estalvis? No seguigueu es camí qu'han pres ets obrers indignes qu'acaben de treure-se es jou societari. Sabeu qui té sa culpa de tantíssimes baixes com hem sufrides? Es capellans! —Això es es resumfeel des discurs.

No hi ha que dir qu'En Nuñez, com ets altres, perderen es temps miserabilement, perque ni tan sols es curiosos, qu'altres vegades anaven a sentir lo que se deya an ets aplecs, eren an aquest, dia 3 del present, sino que s'estimaren més veure ses titelles que feyen a sa plassa.

No hi ha que dir que s'aplec acabá am s'obligada capta p'és presos polítics (!!)

Com veys, es Socialisme triunfa a les totes. I lo millor es que sa prova exacta la mos donen feta es meteixos socialistes, lo qual hem d'agrain, perque si no, mos ho negarien. I seria negar sa meteixa evidència!

(Pobre!)

Sabeu En Perezagua, aquell qui s'altra diassa va morir dins Bilbao un renou de cent mil dimonis contra un retgidor de la Dreta qui, per fer bona administració municipal, proposava s'aument de dues hores de trebaya p'ets obrers de s'Ajuntament? Sabeu En Perezagua, aquell retgidor socialista qui a Bilbao té una gran taverna aon ell despatxa en persona, i viatja en primera i té a Toledo unes cases amb ayres de palau?

Idò compatiu. Dia 1 d'aquest més es Jutjat militar de Bilbao va disponer que'l posassen a s'ombra perque l'havien processat am motiu d'unes frases violentes qu'havia dites a s'aplec des teatre Romea celebrat contra sa proposició indicada. De manera que D. Facund Perezagua està suspès des càrrec de retgidor i, per més confirmar la cosa, l'han posat baix de sa *Lley de Jurisdiccions* per injuries a s'Exèrcit.

No hu deym per broma: En Perezagua, un homo tan pacific, tan bo, tan just, qui no ha romput un plat mai, es digne de compassió (!!)

Es que per paga ets socialistes tenen sa desgracia de trobar sabata de son peu.

(Es una becada d'es nostros socialistes)

S'Obrero Balear com que se llamen i des progrés des capitalisme, com que tengui odi a sa maquinaria, com que li sàpia greu qu'ets obrers sa quedin, per ventura cada dia més, sense trebaya. Es estrany. An' es paréixer només haurien d'esser nostros, es catòlics socials, qu'hauriem de cridar contra es capitalisme desenfrenat, contra s'absorció de brassos per sa maquinaria, contra sa creixent desocupació d'ets obrers, perque no-més soltros som constructors, reforma-

dors, correctors des vicis i anormalitats de sa societat. Pero es socialistes? Es estrany!

Perque, ja cosa més clara del mond es meteixos socialistes de s'Obrero Balear, que dit sia sense ganys d'ofendrelos, cometan pecats grossos contra sa Gramàtica dins s'article an-e que aludim; —es meteixos socialistes han de sebre que sa tesis des Socialisme es que no arribarà s'Estat futur qu'ells somfen, sense sa concentració de ses riqueses i de ses propietats en mans d'un parey, sense sa creixent proletarisació d'ets obrers i de tothom per arribar a sa miserable igualtat. Que volen proves? Idò proves, i textuels, los donarem. Parlarán es meteixos socialistots de per Alemanya, ja qu'ells ne son devots.

1. Bebel, es gordia des socialistes d'Alemanya, va dir en es Parlament alemany, dia 31 de matx de 1886: «Es proletariat (es dir, sa gent qui viu d'es trebaya des seus brassos) es sa font de que s'alimenta es Socialisme. Teniu un remey per estroncar aquesta font? Perque sols en aquest cas porieu vencer es Socialisme.» Bo es sebre que En Bebel deya això precisament quant un canonge, diputat del Centre, los acusava diguent: «Es Socialisme, en lloc de millorar sa situació econòmica des proletaris, en lloc de procurar una bona i sabia legislació obrera, no-més los tira dins sa lluita de classes, no-més procura sa progressiva proletarisació.»

2. En Vollmar, socialista principal, diu dins una obretaseua: «Es Socialisme res vol fer en favor de sa petita indústria, ni en favor des petits agricultors, sino que se contenta en deixar que's cumplesca s'evolució capitalista.»

3. Un socialista va dir a Colonia, p'és gost de 1895: «Desd'es moment en que noltros aydássem an es petits agricultors, aqueys se farien de cada dia més conservadors i reaccionaris. Si ets obrers de s'Indústria, a mida que milloren sa seuva situació i adquieren alguna propietat, ja mos abandonen, com no mos abandonarien es conradors, si permetéssem que se fessin petits propietaris?»

4. En es Congrés socialista de Breslavia, Fischer va dir: «Es Socialisme no porá fer es conradors partidaris seus més qu'és dia qu'ells deixin de ser propietaris i sien arribats a sa més completa bancarrota.»

5. Vorwaerts, orga des partit socialista d'Alemanya, deya un dia: «Tota sa questió està amb arribar a s'anul·lament de sa petita indústria per medi de sa gran indústria capitalista.»

(Seguirà)

Secció local

D'ensà que som dins es mars es temps s'es posat més fret que dins es febrer i janer.

La setmana passada sa gelada mata algunes vinyes, i faves tendres i tot. Es vent de dilluns tomà molt d'amellons; pero ab ses brusques de la setmana passada, es llegums van de lo miler: arrabats i principalment civades, encara tinen un poch de rovey.

Com diguèrem dins es janer, pareix que s'any entrerà primerenc: s'enten, si es fret no mos ho desbarata; ses melles han fet molta de via; ses garroves també; ets aubercoquers ja comensen a florir; des cirerers no'n parlam, perque es ben segur que més de dos al-lots ja han mirat si los veuen ses cireretes.

Es sermons coremals segueixen bé de tot. Es nostros coremers poren estar ben satisfets, y ses comunions segueixen qu'és un gust, es a dir, la mayna de Deu.

Endavant ses atxes!